

Kedves Pista!

Emlékezés a régi szép időkre, ez volt könyved címe, amelyet 1988-ban megjelentettünk, abban az évben, amikor még teli voltunk illúziókkal, amikor a különböző alternatív szervezetek rendezvényein szabadon árusíthattuk a szamizdatot. 1989-ben formálisan is legálissá vált a tevékenységünk, könyvek kiadása és terjesztése. És ekkor kezdődtek a bajok...

Először nem vették át első legális könyvünket, mely Halottaink, 1956 címmel jelent meg '89 júniusában, és ott álltunk 18 000 eladatlan példánnyal a raktárban, az összes alapítótöként ebbe fektettük. És megkezdődött a vesszőfutás az utcai könyvárusítás ügyében, tucat-számra adtuk be engedélykérelmeinket, de csak elutasítás volt a válasz. '89 őszén szamizdatoshoz méltó módon levonultunk a föld alá: az aluljárókba. Ennek több előnye is volt, nem áztak szét a könyvek, nem kellett megsüketülni az autók zajától, és a forgalom is elfogadható mértékben növekedett. Fehér standjaink kiküzdötték kínálatukkal a megfelelő helyet a könyvpiacra. A rendőrök és közterület-felügyelők, amikor látták, hogy nem fizetünk se csúszópénzt, se büntetést, lelki és fizikai kényszerítőeszközökkel próbálták távozásra bírni árusainkat. Moldován Laci zseniális ötlete, hogy a választási anyagok (lapok, pártprogramok) terjesztésének akadályozása a választások szabadságát veszélyezteti, a rendőröket meghátrálásra készítette.

A választások után törlesztettek, de az a kampány is kifulladt. Az igazi gőzhenger az egykori szamizdatos, ma főpolgármester Demszky Gábor vezényletével idén januárban indult be, és a mai napig tart.

Csekélyke eredménye ennek a kampánynak: néhány éjszaka elkobzott, majd visszaidott könyvesstand, rendőri előállítások, mely-

nek során egy rendőr zászlós megrugdossa Moldován Lacit, természetesen a nyomozást megtagadja az ügyészség. Pénzbüntetések, elsőfokon: 2000-3000 forintok, amit fellebbezés után felemelnek másodfokon 5000 forintra. Moldován Laci mindig átvállalja az árusoktól a büntetést, eleinte ezt elfogadják, és csak őt büntetik meg, újabban két legyet ütnek egy csapásra: őt is megbüntetik, meg az árust is, így nagyobb a remélt állami bevétel. Természetesen nem fizetünk büntetést. Az önkormányzat meg nem ad engedélyt. Vagy ha ad, akkor gyorsan visszavonja, mert azt nem rendeltetésszerűen használjuk.

Jelenlegi helyzetünk: egy 3000 és 4000 forintos büntetést november 12-től le kell ülni Baracsán Moldován Lacinak.

Az eddig megítélt büntetések összege: cca. 70 000 forint. Ami 350 nap elzárást jelent.

Az már csak a díszítés ezen a szép rendszerváltásos tortán, hogy a Mikszáth téren lévő könyves kávézónk egy éve nem kapja meg a működési engedélyt, mert a beépített galéria valamilyen építési szabványnak nem felel meg, ugyan délutánonként lépni nem lehet benne a sok diáktól, aki találkahelynek, melegedőnek, könyvtárnak használja boltunkat, de ők nem kompetensek abban, hol érzik jól magukat.

Szóval így állunk benne az új rendszerben, amely se lenyelni, se kiköpni nem tud, megakadtunk a torkán, és ezért állandóan idézéseket köhög ki magából, meg mindenféle nevetséges határozatokat, bontásról, foghátról, ezresekről. Egykori szamizdatos kollégáink vagy a másik csapatban játszanak már (nem teszek ki-

Levélváltás

vételt — mondta januárban Demszky), vagy tehetetlenül széttárják a karjukat a telefonba („most akkor én mit csináljak”), vagy felháborodnak, de annak meg mi az eredménye. A hivatal malmai pedig örölnek tovább...

Kérlek, segíts, ha tudsz.

Bp., 1991. november 4.(!)

Üdvözöl:

MODOR ÁDÁM

Kedves Ádám!

Hogyan segíthetnék? Az üldözés végrehajtó szervei és a szervek alkalmazottai többnyire ugyanazok, olykor ugyanazok az üldözöttek is, csak az üldözést elrendelő felsőapparátus tagjai mások. (Bár gyanúm szerint ők sem mindig.) Ezt nevezzük rendszerváltásnak.

Osztom felháborodásodat és kétségbeesésedet is. Leveled minden állításával egyetértek — csak azt remélem, hogy Demszkyvel kapcsolatos ítéleted egyoldalú. Tudomásom szerint az utcai árusítás problémaköre a kerületi önkormányzatok hatáskörébe tartozik. Feltételezem, hogy ennek ellenére tehetne valamit érte, és felháborító helyzetetek minősíti őt is, de kívülről nehéz kiszámítani, miféle nyomások nehezednek rá, milyen kényszerpályákat kell bejárnia. Remélem, levélváltásunk felrúzza majd, és felébreszti empatikus képességeit. Engem három évvel ezelőtt ő küldött hozzátok tilalmas könyvem kéziratával — képtelenség és gyalázat, hogy ilyen rövid idő alatt egymás ellenségeivé váltatok!

Mint hallom, az utcai elárusítóhelyeket az önkormányzatok uzsoraárainak akarják bérbe adni. A szennyirodalom árusai így pillanato-

kon belül monopolhelyzetbe kerülnek. Demszky régi szamizdat lapjának, a Hírmondónak a forgalmából kevésbé lehet egy stand bérleti árát leszurkolni, mint mondjuk a pornográf irodalom jövedelméből.

Aki kultúrpolitikai területre téved, és demokrata, annak támogatnia és nem elnyomnia kell a minőséget. Ezenfelül a ti esetetekben legalább a pártállam idején elszenvedett házkutatásokat és egyéb hatósági okvetetlenkedéseket beszámíthatnák a dicsőséges, új retorziókba. Házkutatásonként levonhatnának mondjuk ötvenezer forintot a bírságból, plusz beszámíthatnák az annak idején ac(z)élos diktatúrával elkobzott vagy mostanság boros(s) demokratsággal lefoglalt nyomtatványok árát is. A régi és az új rendőri rúgások tarifáját a főváros nagytiszteletű magisztrátusa határozhatná meg. Mivel ennek én is tagja vagyok, javasolom, hogy ebben a kérdésben a főpolgármester mondja ki a döntő szót, mert rendőrrúgások terén ő hazánkban a legelső szakember.

Azért hülyéskedem, kedves Ádám, mert nem tudok segíteni. Hajlandó vagyok Moldován Laci büntetéséből egy hetet átvállalni, ha ez jogilag lehetséges, és egyben felhívom régi szerzőiteket és barátaitokat, hogy csatlakozzanak eme kezdeményezésemhez. Erről a fogásban lehúzott hétről könyvet írok majd Emlékezések az új és szép időkre címmel. Ezt már együtt állíthatjuk elő, és együtt árulhatjuk, szigorú illegálitásban.

Ha nem jön meg a hatóság esze.
Budapest, 1991. november 4. (!)

Szeretettel:

EÖRSI ISTVÁN